

(psáno **oie** nebo **uie**). Ke změně proti infinitivu (psaným vždy s **y**) dochází, je-li předposlední slabika přízvučná, a dále v budoucím čase a v podmiňovacím způsobu, tj. před němým **e**.

U sloves zakončených na **-ayer** (vzor **payer**) jsou dvojí tvary, např. **je paie** [pe] a **je paye** [pej], **je paierai** [perə] a **je payerai** [pejre].

Pozn. U všech sloves typu **lever**, **appeler**, **jeter**, **employer**, **appuyer** dochází k pravopisné změně vzhledem k infinitivu před němým **e**. U sloves zakončených na **-eyer** (**grasseyer**) se píše **y** ve všech tvarech.

232 SLOVESNÉ TVARY SLOŽENÉ

Všechny složené tvary sloves obsahují pomocné sloveso **avoir** nebo **être** a příčestí minulé slovesa významového.

Perfektum složené má pomocné sloveso v přítomném čase: **j'ai trouvé, je suis arrivé(e)**.

Předminulý čas má pomocné sloveso v imperfektu: **j'avais trouvé, j'étais arrivé(e)**.

Passé antérieur má pomocné sloveso v jednoduchém perfektu: **j'eus trouvé, je fus arrivé(e)**.

Předbudoucí čas má pomocné sloveso v budoucím čase: **j'aurai trouvé, je serai arrivé(e)**.

Podmiňovací způsob minulý má pomocné sloveso v podmiňovacím způsobu přítomném: **j'aurais trouvé, je serais arrivé(e)**.

Konjunktiv perfekta má pomocné sloveso v konjunktivu přítomném: **que j'aie trouvé, que je sois arrivé(e)**.

Konjunktiv plusquamperfekta má pomocné sloveso v konjunktivu imperfekta: **que j'eusse trouvé, que je fusse arrivé(e)**.

Příčestí minulé složené má pomocné sloveso v příčestí přítomném: **ayant trouvé, étant arrivé(e)**.

Infinitiv minulý má pomocné sloveso v infinitivu přítomném: **avoir trouvé, être arrivé(e)**.

Pozn. 1. Dvojitě složené perfektum (passé surcomposé) má pom. sloveso ve složeném perfektu: **j'ai eu trouvé, j'ai été arrivé(e)**.

2. Ve složených časech se časuje pouze pom. sloveso, např. **j'ai trouvé, tu as trouvé, il a trouvé, nous avons trouvé, vous avez trouvé, ils ont trouvé; je suis arrivé(e) atd.; elle était arrivée; il eut trouvé; nous aurons trouvé; vous seriez arrivé(e)s; qu'ils aient trouvé; qu'elles soient arrivées; qu'il eût trouvé; qu'elle fût arrivée atd.**

3. V inverzi se klade podmětne osobní zájmeno za pomocné sloveso: **avez-vous trouvé?** Záporka **ne** se klade před pomocné sloveso a druhá záporka za ně: **vous n'avez pas trouvé;** v záporné otázce: **n'avez-vous pas trouvé?** Předmětne osobní zájmeno se klade ve slož. časech před pomocné sloveso: **vous l'avez trouvé(e), vous ne l'avez pas trouvé(e), l'avez-vous trouvé(e)? ne l'avez-vous pas trouvé(e)?** — Postavení zájm. příslovci **y**, *en* viz 164.

233 POMOCNÁ SLOVESA

U většiny sloves se užívá pomocného slovesa **avoir**. Pomocného slovesa **être** se užívá jen u těchto sloves: **aller, arriver, décéder, descendre, éclore, entrer, monter, mourir, naître, partir, passer** (ve významu *procházet, přecházet, jít mimo*), **rentrer, rester, retourner, sortir, tomber, venir** a u jejich odvozenin. Jsou to slovesa bezpředmětová, vyjadřující pohyb, stav nebo změnu stavu. Nezahrnují však všechna slovesa mající tento význam (např. **courir** — **j'ai couru**, **nager** — **j'ai nagé**, **sauter** — **j'ai sauté**, **changer** — **j'ai changé** aj.).

Některých těchto sloves se užívá rovněž jako sloves přechodných. V tomto případě se vždy časují s pomocným slovesem **avoir**:

Je suis descendu (monté) au premier étage. *Sestoupil (vystoupil) jsem do prvního poschodí.*

Avšak:

J'ai descendu l'escalier. *Sestoupil jsem po schodech.*

J'ai descendu (monté) ma valise. *Snesl (vynesl) jsem kufr.*

Nous sommes déjà passés par ici. *Již jsme tudy šli.*

Avšak:

Nous avons passé de belles vacances. *Strávili jsme krásnou dovolenou.*

Je lui ai passé son chapeau. *Podal jsem mu klobouk.*

Avez-vous passé votre examen? *Udělal jste tu zkoušku?*

A též:

Le temps a passé très vite. *Čas velmi rychle uplynul.*

Elle est rentrée avant moi. *Vrátila se přede mnou.*

Avšak:

Elle a rentré sa voiture dans le garage. *Zajela vozem do garáže.*

Après la réunion, je suis retourné au bureau. *Po schůzi jsem se vrátil do kanceláře.*

Avšak:

On m'a retourné mon paquet. *Vrátili mi balíček.*

Vous êtes sortis hier soir? *Byli jste někde včera večer?*

Avšak:

Il a sorti un journal de sa poche. *Vyndal si z kapsy noviny.*

Pozn. Shoda přičestí minulého viz 254.

Pomocného slovesa être se užívá též u všech zvratných sloves:

je me suis présenté(e)	nous nous sommes présenté(e)s
tu t'es présenté(e)	vous vous êtes présenté(e)(s)
il s'est présenté	ils se sont présentés
elle s'est présentée	elles se sont présentées

Nous nous sommes rencontrés, mais nous ne nous sommes pas reconnus. *Potkali jsme se, ale nepoznali jsme se.*

Pomocného slovesa être se užívá rovněž v trpném rodě.

234 TRPNÝ ROD

Všechny tvary trpného rodu jsou složené a tvoří se pomocným slovesem être. K tvarům pomocného slovesa se v jednotlivých časech a způsobech připojuje minulé přičestí slovesa významového, např.:

il est cherché	<i>je hledán</i>
il a été cherché	<i>byl hledán</i>
il serait cherché	<i>byl by hledán</i>
il aurait été cherché	<i>byl by býval hledán</i>

Podstatné jméno nebo zájmeno označující původce (činitele) děje má u sebe nejčastěji předložku **par**, zvláště jde-li o vyjádření průběhu děje nebo činnosti, např.:

Renée ne veut être dérangée par personne. *Renata nechce být nikým rušena.*

Ce texte a été traduit par mon collègue, et non par notre secrétaire. *Tenhle text byl přeložen mým kolegou, a ne naší sekretářkou.*

U některých sloves vyjadřujících cit nebo trvání je původce děje uváděn předložkou **de**:

Cet artiste est aimé (estimé, respecté) de tous. *Tento umělec je všemi milován (vážen, ctěn).*

Ces musiciens sont connus du grand public. *Tito hudebníci jsou známi široké veřejnosti.*

Podobně: **Il est compris** *chápán* (**accompagné** *doprovázen*, **suivi** *následován*) **de tous** *všemi*; **il est détesté** *nenáviděn* (**oublié** *zapomenut*) **de tous** *všemi*; **il est ignoré de tous** *neznámý všem*. – Srov. další příklady:

Cette allée était bordée de grands peupliers. *Tato cesta byla vroubena vysokými topoly.*

Notre quartier est entouré de jardins. *Naše čtvrť je obklopena zahradami.*

Le président de la République sera accompagné de sa femme. *Prezident republiky bude doprovázen manželkou.*

Pozn. 1. Avšak: **Le président de la République est accompagné par le ministre des affaires étrangères.** *Prezident republiky je doprovázen ministrem zahraničních věcí* (tj. funkčně, vykonávajícím funkci).

Trpný rod může být utvořen u všech přechodných sloves (mimo **avoir** a **pouvoir**), tj. těch, která mají předmět bez předložky; výjimečně ho lze použít i u některých sloves nepřechodných:

Tout le monde obéit à Marcel. } *Marcela všichni poslouchají.*
Marcel est obéi de tous. }

On lui a pardonné. *Odpustili mu.*

Il a été pardonné. *Bylo mu oduštěno.*

Personne n'a répondu à cette lettre. *Nikdo na tenhle dopis neodpověděl.*

Cette lettre n'a pas été répondue. *Na tenhle dopis nebylo odpověděno.*

Pozn. 2. Přehled tvarů trpného rodu viz 215.

3. V knižní francouzštině se trpný rod vyjadřuje též polopomocným slovesem (**se**) **voir** + infinitiv (nebo minulé přičestí): **Le mois d'octobre verra s'achever le nouveau tronçon d'autoroute.** *V měsíci říjnu bude dokončen nový dálniční úsek.* **La bouteille d'eau minérale se voit facturée à 9 francs.** *Láhev minerálky je účtována 9 franků.* **Le voleur s'est vu condamné (condamner) à deux ans de prison.** *Zloděj byl odsouzen na dva roky do vězení.* **A la fin de sa vie, il s'est vu décerner le prix Nobel.** *Na konci života mu byla udělena Nobelova cena.*